

**Uchwała VI/34/19
Rady Miejskiej w Surażu
z dnia 26 kwietnia 2019r.**

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Gminie Suraż**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 506) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) Rada Miejska w Surażu uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Suraż na lata 2019 - 2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suraża.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Agnieszka Edyta Filipczuk-Żamojda

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE SURAZH
NA LATA 2019-2023

sporządziły:
mgr Beata Holak
Kierownik MGOPS w Surazhu
Iwona Michałowska
Przewodnicząca ZI

PODSTAWA PRAWNA

1. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
2. ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm),
3. ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 2137 z późn. zm.).

WPROWADZENIE

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”.

Często przemocą w rodzinie określa się „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. jest intencjonalna – działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka;
2. występuje dysproporcja sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza;
3. narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę narusza prawa i godność drugiego człowieka (członka rodziny);
4. powoduje cierpienia i szkody – osoby dotknięte przemocą w rodzinie doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

Przemoc może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, ale bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Jak wynika już z samych definicji, przemoc w rodzinie przyczynia się do dezorganizacji funkcjonowania rodziny, łamania norm moralnych, prawnych, tragicznych skutków psychologicznych oraz w skrajnych przypadkach do poważnych uszkodzeń ciała bądź zabójstw. Przemoc ze strony najbliższych osób jest doświadczeniem traumatycznym, upokarzającym, wywołującym cierpienie, rodzącym nienawiść i pragnienie odwetu, okaleczającym psychikę.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną.

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia,
2. przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne,
3. przemoc seksualna – to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych,
4. przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera,
5. zaniedbanie - to ciągłe niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, „sprawcę” oraz innych ludzi.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrytą tajemnicą.

Na terenie Gminy Suraż funkcjonuje zespół interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele: jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowej oraz kurator sądowy.

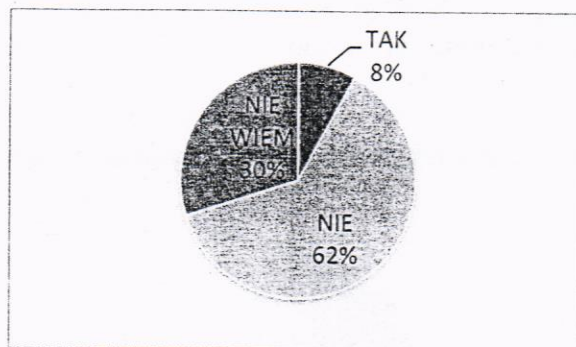
W 2018r. było prowadzonych 5 niebieskich kart (1 wszczęta przez MGOPS w Surażu oraz 4 wszczęte przez Policję), w 2017r. było prowadzonych również 5 niebieskich kart (2 wszczęte przez MGOPS w Surażu oraz 3 przez Policję).

DIAGNOZA PROBLEMU

Celem zdiagnozowania zakresu przemocy w rodzinie oraz poziomu wiedzy o tym problemie przeprowadzono badania ankietowe. Spośród 50 osób, które wypełniły ankiety 68 % stanowiły kobiety, 32 % stanowili mężczyźni.

Poniżej przedstawione zostały poszczególne pytania zadane respondentom :

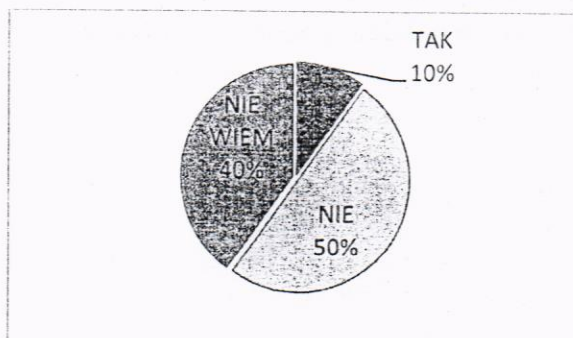
1. Czy w Pani/Pana otoczeniu, sąsiedztwie są rodziny, w których dochodzi do przemocy fizycznej?

Pytanie odnosi się do przemocy fizycznej, czyli wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem może być nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, czy też użycie broni.

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraż 8 % respondentów potwierdza występowanie przemocy fizycznej w swoim otoczeniu, 62 % zaprzecza, natomiast 30 % nie wie czy taka przemoc występuje.

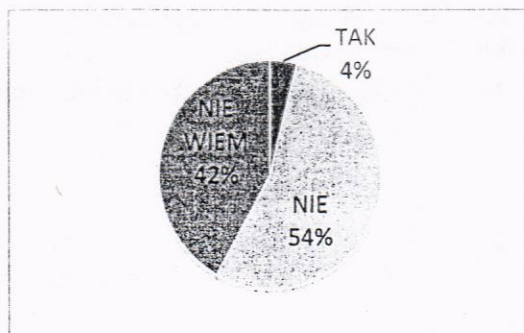
2. Czy w Pani/Pana otoczeniu, sąsiedztwie są rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej?

Przemoc psychiczna może przybierać różne formy, takie jak: groźby, zastraszania, wyzwiska, pomiatanie drugą osobą, wyśmiewanie, wywoływanie poczucia winy, kontrolowanie/zabranianie kontaktów z innymi osobami z rodziny, itp.

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz 10 % respondentów potwierdza występowanie przemocy psychicznej w swoim otoczeniu, 50 % zaprzecza, a 40 % nie wie czy taka przemoc występuje.

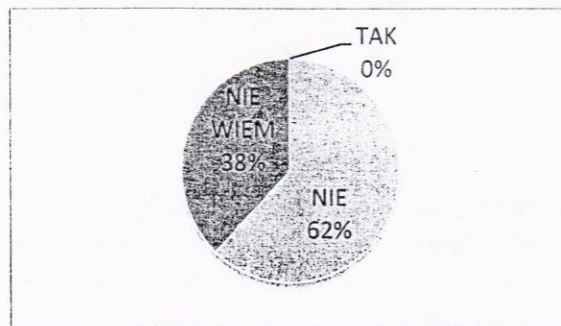
3. Czy w Pani/Pana otoczeniu, sąsiedztwie są rodziny, w których dochodzi do przemocy ekonomicznej?

Przemocą ekonomiczną możemy nazwać zabieranie wszystkich pieniędzy, kontrolowanie wszystkich wydatków, niszczeniu rzeczy osobistych lub stanowiących wspólną własność.

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz 4 % respondentów potwierdza występowanie przemocy ekonomicznej w swoim otoczeniu, 54 % zaprzecza, natomiast 42 % nie wie czy taka przemoc występuje.

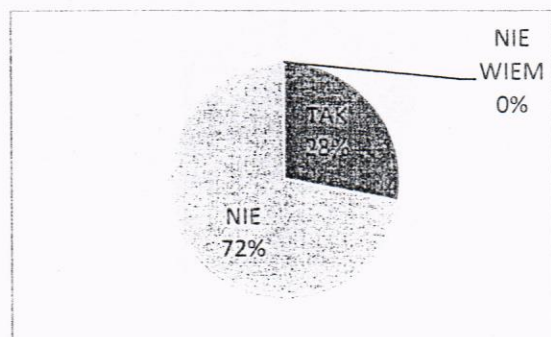
4. Czy w Pani/Pana otoczeniu, sąsiedztwie są rodziny, w których dochodzi do przemocy seksualnej ?

Przemoc seksualna to nie tylko zmuszanie do niechcianych zachowań seksualnych, ale także niechciane dotykane, czy poniżające opowiadanie innym osobom o zachowaniach seksualnych drugiej osoby.

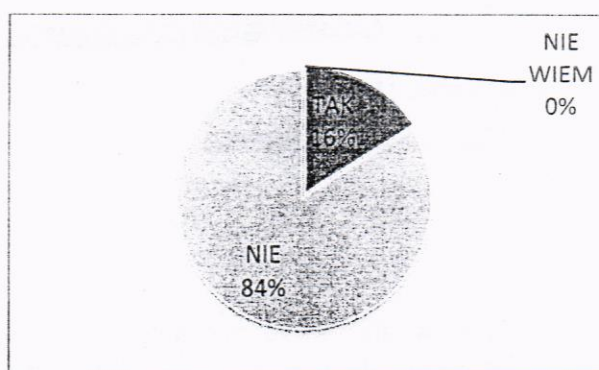
Według sondażu w Gminie Suraz nikt z respondentów nie potwierdza występowania przemocy seksualnej w swoim otoczeniu, 62 % zaprzecza, natomiast 38 % nie wie czy taka przemoc występuje.

5. Czy kiedykolwiek był(a) Pani/Pan świadkiem przemocy domowej?

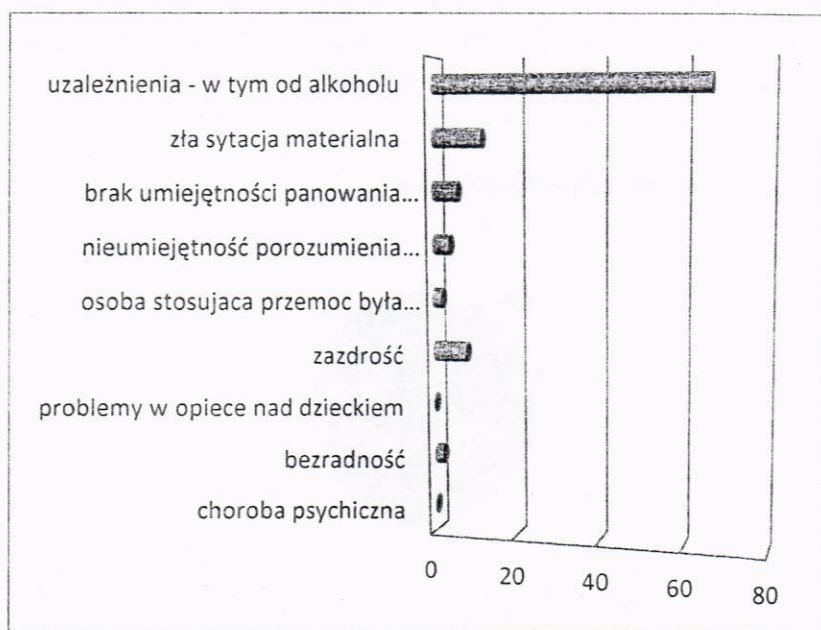
Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz 28 % respondentów przyznaje się do bycia świadkiem przemocy w rodzinie, zaś 72 % zaprzecza. W większości przypadków powiadomienie odpowiednich służb następuje przez osobę doznającą przemocy. Przemoc w rodzinie cechuje bierność jej świadków.

6. Czy doświadczył(a) Pani/Pan kiedykolwiek przemocy ze strony członków rodziny ?

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz 16 % respondentów przyznaje się, że doświadczyło przemocy w rodzinie, zaś 84 % nie doświadczyło przemocy.

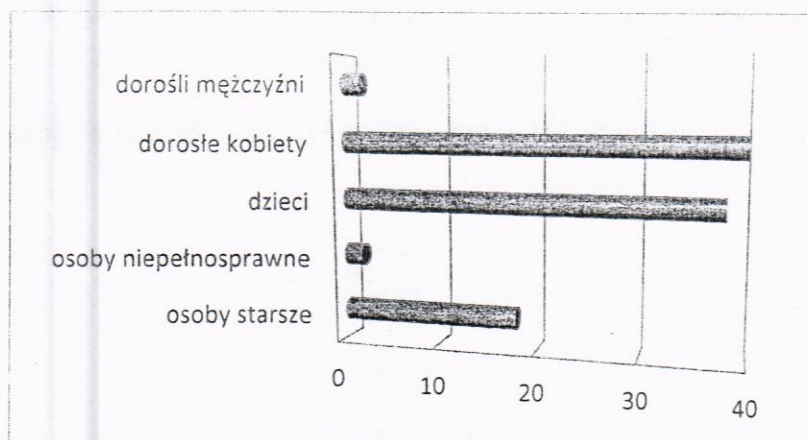
7. Co Pani/Pana zdaniem jest najczęstszą przyczyną występowania przemocy w rodzinie?

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz wynika, że większość zdarzeń związanych z przemocą ma miejsce po spożyciu alkoholu - 66 %. Równie istotny wpływ ma zła sytuacja materialna - 12 % i zazdrość - 8 %. Fakt braku umiejętności panowania nad gniewem - 6 %, nieumiejętność porozumienia się z drugim człowiekiem bez przemocy - 4 % oraz bezzadność - 2 % to kolejne przyczyny występowania przemocy.

W dalszej kolejności respondenci odpowiedzieli, że dość częstą przyczyną stosowania przemocy jest to, że osoba stosująca przemoc była sama w przeszłości ofiarą przemocy - 2 %. Na stosowanie przemocy, zdaniem respondentów, nie mają wpływu problemy w opiece nad dzieckiem oraz choroba psychiczna.

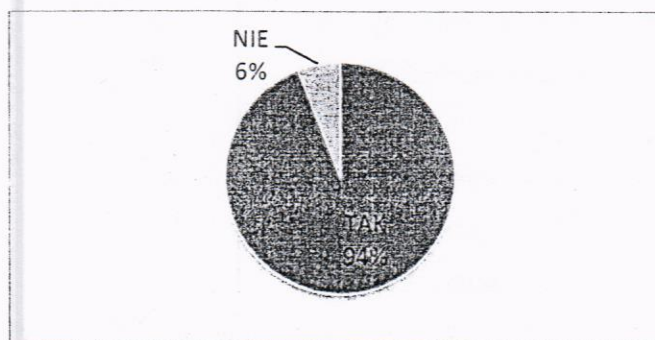
8. Kto Pani/Pana zdaniem najczęściej pada ofiarą przemocy w rodzinie?

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz wynika, że najczęstszymi ofiarami przemocy w rodzinie są dorosłe kobiety – 40 % i dzieci – 38 %. Respondenci odpowiedzieli, że w mniejszym stopniu przemoc dotyczy osób starszych – 18 %, dorosłych mężczyzn - 1 % i osób niepełnosprawnych – 1 %.

Z analizy wyników badań wynika, że zjawisko przemocy jest złożonym i wieloaspektowym problemem w Gminie Suraz. Rozpatrywane jest w wielu aspektach: prawnym, psychologicznym, moralnym i społecznym. W większości przypadków przemoc występuje z powodu uzależnienia od alkoholu. Stosowanie przemocy wobec dzieci często wynika z nieznamomości i nieumiejętności stosowania innych niż przemocowe metod wychowawczych (często osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie są sprawcami przemocy w dorosłym życiu). W związku z powyższym w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy należy stosować podejście systemowe, interdyscyplinarne i długofalowe.

9. Czy słyszał Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Odpowiedź na to pytanie wskazuje, na ile znany jest w społeczeństwie system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na przymiotniku „niebieski”. Procedura „Niebieskiej Karty” znana jest 94 % respondentów, natomiast 6% o niej nie słyszało.

Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Suraz

Ustala się następujące założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznania urazu.

REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy.
3. Edukacje dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

ZASOBY GMINY SURAŻ W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU (ANALIZA SWOT)

1. zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - a) Urząd Miejski w Surażu,
 - b) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surażu,
 - c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surażu,
 - d) Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Surażu,
 - e) szkoły,
 - f) policja,
 - g) służba zdrowia,
 - h) Punkt Konsultacyjny w Surażu,
 - i) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
 - j) kurator sądowy.

CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

1. współpraca z samorządem gminnym,
2. dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
3. dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
4. otwartość i chęć współpracy specjalistów,
5. chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

ZAGROŻENIA W REALIZACJI PROGRAMU

1. stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
2. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
3. brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
4. problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
5. brak infrastruktury socjalnej w gminie.

STRATEGIA I METODY DZIAŁANIA

Lp.	CELOPERACYJNY	ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE PRZY REALIZACJI ZADAŃ
1	DIAGNOZOWANIE PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE	monitorowanie skali zagrożeń wynikających z faktu stosowania przemocy w rodzinie, a w szczególności: 1) zbieranie danych dotyczących skali zagrożeń i problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, 2) opracowywanie diagnozy lokalnych problemów społecznych, w tym problemów związanych z przemocą w rodzinie, 3) ewaluacja istniejących programów i zadań w oparciu o uzyskane wyniki	2019r. - 2023r.	ośrodek interwencji kryzysowej, przychodnie leczenia uzależnień, zespół interdyscyplinarny, policja, ośrodek pomocy społecznej, sądy, prokuratura, służba zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe

2	UDZIELANIA KOMPLEKSOWEJ POMOCY OSOBOM I RODZINOM DOTKNIĘTYM PROBLEMEM PRZEMOCY	<ul style="list-style-type: none"> 1) kontynuacja programu terapeutycznego dla osób doznających przemocy, 2) specjalistyczne konsultacje, m.in. psychologa, lekarza, psychiatry, 3) propagowanie na terenie gminy działalności dotyczącej przeciwdziałania i powstrzymywania przemocy, 4) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy, 5) kontynuacja szkoleń specjalistycznych z zakresu udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, 6) szkolenia dla osób gotowych podjęcia oddziaływań adresowanych do sprawców przemocy, 7) prowadzenie oddziaływań skierowanych do sprawców przemocy, 8) współpraca z lokalnymi instytucjami i placówkami 	2019r. - 2023r.	ośrodek interwencji kryzysowej, przychodnie leczenia uzależnień, zespół interdyscyplinarny, policja, ośrodek pomocy społecznej, sądy, prokuratura, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
3	UDZIELENIE POMOCY OSOBOM ZNAJDUJĄCYM SIĘ W KRYZYSIE, OFIAROM PRZESTĘPSTW I OFIAROM PRZEMOCY	<ul style="list-style-type: none"> 1) ocena funkcjonowania klienta, diagnoza stanu emocjonalnego, 2) wsparcie w uzyskaniu bezpłatnej, profesjonalnej pomocy długoterminowej, 3) udzielanie podstawowych informacji z zakresu prawa oraz na temat możliwości egzekwowania praw osób pokrzywdzonych przestępstwem, 4) podejmowanie interwencji we właściwych organach, 5) prowadzenie bazy danych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania skutków przestępstw, 6) nawiązanie interdyscyplinarnej współpracy między podmiotami udzielającymi pomocy pokrzywdzonym przestępstwem, 7) zbieranie, opracowywanie i udostępnianie danych statystycznych służących diagnozie lokalnych produktów, 	2019r. - 2023r.	ośrodek interwencji kryzysowej, zespół interdyscyplinarny, policja, ośrodek pomocy społecznej, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych
4	PROWADZENIE PORADNICTWA I INTERWENCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> 1) kontynuacja odwiedzin w środowisku rodzinnym w związku z wszczęciem procedury „Niebieska Karta”, 2) udzielanie konsultacji psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego i innych specjalistów osobom funkcjonującym w środowiskach zagrożonych przemocą, 3) organizowanie zajęć edukacyjnych podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów, 4) udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych przeciwdziałających przemocy, agresji i autoagresji. 	2019r. - 2023r.	przychodnie leczenia uzależnień, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, zespół interdyscyplinarny, sądy, prokuratura, ośrodek pomocy społecznej, placówki oświatowe

<p>5 DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINAR- -NEGO</p>	<p>1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, 2) opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach , 3) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie, 4) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, 5) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, 6) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, 7) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, 8) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.</p>	<p>2019r. - 2023r.</p>	<p>ośrodek interwencji kryzysowej, przychodnie leczenia uzależnień, zespół interdyscyplinarny, policja, ośrodek pomocy społecznej, sądy, prokuratura, służba zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe</p>
--	--	------------------------	---

MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surazhu do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE

Źródłem finansowania zadań programu będą środki finansowe z budżetu gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Agnieszka Edyta Filipczuk-Żamojda